

Shiras Devorah - A Mother's Song

Mrs. Aviva Orlian

1. שופטים פרק ה

(ז) חֲדָלוּ פְּרֹזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל חֲדָלוּ עַד שֶׁקָּמְתִי דְבוֹרָה שֶׁקָּמְתִי אִם בְּיִשְׂרָאֵל:

2. שופטים פרק ד

(א) וַיִּסְפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְקֹנָק וְאַהוּד מִת: (ב) וַיִּמְכְּרוּ יְקֹנָק בְּיַד יְבִין מֶלֶךְ כְּנָעַן אֲשֶׁר מֶלֶךְ בְּחָצוֹר וְשָׂר צָבָאוּ סִיכָרָא וְהוּא יוֹשֵׁב בְּחַרְשֶׁת הַגּוֹיִם: (ג) וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל יְקֹנָק כִּי תִשָּׁע מֵאוֹת רֶכֶב בְּרָזָל לוֹ וְהוּא לַחֵץ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחִזְקָה עֲשָׂרִים שָׁנָה: (ד) וְדְבוֹרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אֲשֶׁת לְפִידוֹת הִיא שִׁפְטָה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֵת הַהִיא: (ה) וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תְּמָר דְבוֹרָה בֵּין הַרְמָה וּבֵין בֵּית אֵל בְּהַר אֶפְרָיִם וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפָּט:

3. רש"י שופטים פרק ד

(ד) אשת לפידות - שהיתה עושה פתילות למקדש:

4. מצודת דוד שופטים פרק ד

(ד) אשת לפידות - ר"ל אשת חיל זריזה במעשיה כלפיד אש והוא ענין מליצה וכאשר יאמרו הבריות

5. רד"ק שופטים פרק ד

(ד) לפידות - אמרו שהוא ברק בן אבינועם וברק ולפידות קרובים בענין ובמדרש נקראת אשת לפידות שהיתה עושה פתילות למקדש:

7. רלב"ג שופטים פרק ד

לפידות...או יהיה פי' אשת לפידו' ע"ד אשת חיל אשת מדני' ויהיה לפידים ולפידות ענין א' והרצון בו כי כבר הגיע עוצם מדרגת' בנבואה עד שהיו נראי' לפידי' במקו' שהיתה מגעת לה הנבואה כמו שספרה התורה במרע"ה:

8. אברבנאל שופטים פרק ד

(ד) ודבורה אשה נביאה וגו'...ואני חושב שהם תואריה, יאמר שדבורה היתה אשה נביאה ואשת לפידות, ובמה שאמר הכתוב אשה נביאה, הורה שלמות שכלה וטוב הכנתה, עד שהיה נלוה אליה הרוח הנבואי, ובמה שאמר אשת לפידות, הורה שהיתה אשת חיל ומעשיה חיים וזריזים מאד עד שהיתה כמו לפיד אש, ...ואין ספק שהיא תוכיחם באופן שישבו בתשובה... ולמדנו מזה התועלת הראשון, שהשופט ומנהיג העם יצטרך לשלמות ההשכל וההכנה ולחזק הלב וזריזות, כדי להוכיח וליסר העם כראוי:

9. תנא דבי אליהו רבה (איש שלום) פרשה י

ודבורה אשה נביאה וגו' (, אמרו, בעלה של דבורה עם הארץ היה, אמרה לו אשתו, בוא ועשה פתילות והולך לבית המקדש שבשילה, מה אם יהא חלקך עם אנשים כשרים ותבוא לחיי העולם הבא, והוא היה עושה פתילות עבות, כדי שיהא אורן מרובה, לפיכך נקרא שמו לפידות... אמר לה, דבורה אתה נתכוונתה ועשית פתילות עבות כדי שיהא אורן מרובה, ארבה אותך בישראל וביהודה ובשנים עשר שבטי ישראל, ומי גרם לו (לפידות) [ללפידות] שיהא מבני אדם כשרים ויבוא לעולם הבא, אמרו, דבורה אשתו, ... הוא אומר, חכמות נשים בנתה ביתה וגו' (משלי י"ד א').

10. רש"י שופטים פרק ד

(ה) תחת תומר - תמרים היו לה ביריחו בין הרמה ובין בית אל בהר אפרים, ...למדנו שאשה עשירה היתה ומן המקומות האלו היתה פרנסתה והיא יושבת בעירה עטרת שמה:

11. מצודת דוד שופטים פרק ד

(ה) תחת תומר - לבל תתיחד עם האנשים הבאים אליה למשפט קבעה ישיבתה תחת אילן תמר שאין שם מקום ייחוד:

12. אברבנאל שופטים פרק ד

(ה) והיא יושבת תחת תומר וגו'. אחז"ל התומר נקראת תומר דבורה לפי שנקברה שם דבורה מנקת רבקה, ... ועל דרך הפשט אמר שדבורה לא היתה רוצה לעמוד בבית כדי שלא להתיחד עם אדם, ולכן היתה יושבת תחת תומר, ... ולכן כדי

שלא תתיחד עם האנשים היתה יושבת תחת תומר. ולמדנו מזה התועלת השני, שכל אדם כשר עם היותו טוב עם ה' ראוי שישתדל להסיר מעליו החשד, ומשמועה רעה ירא כדי להיות טוב ג"כ עם אנשים, כמו שהיתה עושה דבורה הנביאה בזה:

13. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טז עמוד ב

כל השירות כולן נכתבות אריח על גבי לבינה ולבינה על גבי אריח, חוץ משירה ז' (עשרת בני המן)... ומלכי כנען, שאריח על גבי אריח, ולבינה על גבי לבינה. מאי טעמא? שלא תהא תקומה למפלתן

14. שופטים פרק ה

- (א) וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה וּבָרַק בֶּן אֲבִינֵעָם בַּיּוֹם הַהוּא לְאִמֶּר:
(ב) בְּפָרַע פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְּנֵב עִם בְּרָכוֹ יְקֹק:
(ג) שְׁמַעוּ מַלְכִים הַאֲזִינוּ רִזְנִים אֲנֹכִי לְיְקֹק אֲנֹכִי אֲשִׁירָה אֲזַמֵּר לְיְקֹק אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל:
(ד) יְקֹק בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצַעֲדְךָ מִשְׁדֵּה אָדוּם אֶרֶץ רַעֲשָׁה גַם שְׁמִים נְטָפוּ גַם עֲבִים נְטָפוּ מֵיָם:
(ה) הַרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי יְקֹק זֶה סִינֵי מִפְּנֵי יְקֹק אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל:
(ו) בַּיּוֹם שֶׁמָּגַר בֶּן עֲנַת בַּיּוֹם יָעַל חֲדָלוֹ אַרְחוֹת וְהִלְכִי נְתִיבוֹת יָלְכוּ אַרְחוֹת עֵקֶלְקֵלוֹת:
(ז) חֲדָלוֹ פָּרְזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל חֲדָלוֹ עַד שֶׁקָּמְתִי דְבוּרָה שֶׁקָּמְתִי אִם בְּיִשְׂרָאֵל:
(ח) יִבְחַר אֱלֹקִים חֲדָשִׁים אֲזַלְחָם שְׁעָרִים מִגֵּן אִם יִרְאֶה וְרַמַּח בְּאַרְבָּעִים אֶלְף בְּיִשְׂרָאֵל:
(ט) לְבִי לְחֹקֵי יִשְׂרָאֵל הַמִּתְנַדְּבִים בְּעַם בְּרָכוֹ יְקֹק:
(י) רָכְבִי אֲתַנּוֹת צַחֲרוֹת יִשְׁבִי עַל מִדִּין וְהִלְכִי עַל דֶּרֶךְ שִׁיחוֹ:
(יא) מְקוֹל מִחֲצָצִים בֵּין מִשָּׂאבִּים שֵׁם יִתְנוּ צִדְקוֹת יְקֹק צִדְקַת פְּרִזְנוֹ בְּיִשְׂרָאֵל אֲזַלְרְדוּ לְשְׁעָרִים עִם יְקֹק:
(יב) עוֹרֵי עוֹרֵי דְבוּרָה עוֹרֵי עוֹרֵי דְבָרִי שִׁיר קוֹם בָּרַק וְשָׁבָה שְׁבִיךְ בֶּן אֲבִינֵעָם:
(יג) אֲזַלְרְדוּ שְׂרִיד לְאֲדִירִים עִם יְקֹק יִרְדוּ לִי בְּגִבּוֹרִים:
(יד) מִנֵּי אֶפְרַיִם שָׁרְשָׁם בְּעַמְלֵק אַחֲרֵיךְ בְּנִימִין בְּעַמְמִיךְ מִנֵּי מְכִיר יִרְדוּ מְחַקְקִים וּמַזְבִּילִן מְשֻׁכִּים בְּשֶׁבֶט סֹפֵר:
(טו) וְשָׂרִי בְּיִשְׁשָׁכָר עִם דְּבָרָה וְיִשְׁשָׁכָר כֵּן בָּרַק בְּעַמְקֵי שְׁלַח בְּרַגְלֵי בְּפִלְגוֹת רְאוּבֵן גְּדִלִים חֲקֵקֵי לֵב:
(טז) לָמָּה יִשְׁבֶּת בֵּין הַמִּשְׁפָּטִים לְשִׁמְעַת שְׂרָקוֹת עֲדָרִים לְפִלְגוֹת רְאוּבֵן גְּדִלִים חֲקֵרֵי לֵב:
(יז) גִּלְעָד בְּעֵבֶר הִירְדָן שָׁכֵן וְדָן לָמָּה יְגוֹר אֲנִיוֹת אֲשֶׁר יִשָּׁב לְחוּף יַמִּים וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁכּוֹן:
(יח) זָבְלוֹן עִם חֲרָף נִפְשׁוּ לְמוֹת וְנִפְתְּלִי עַל מְרוֹמֵי שְׂדֵה:
(יט) בָּאוּ מַלְכִים נִלְחָמוּ אֲזַלְנִלְחָמוּ מְלָכֵי כְנַעַן בְּתַעֲנֹךְ עַל מִי מִגְדוֹ בְּצַע כֶּסֶף לֹא לְקַחוּ:
(כ) מִן שְׁמִים נִלְחָמוּ הַכּוֹכָבִים מִמְסֻלוֹתָם נִלְחָמוּ עִם סִיסְרָא:
(כא) נַחַל קִישׁוֹן גֶּרְפָּם נַחַל קְדוּמִים נַחַל קִישׁוֹן תְּדַרְכִּי נִפְשֵׁי עַז:
(כב) אֲזַלְהִלְמוּ עֵקְבִי סוּס מִדְּהָרוֹת דְּהָרוֹת אֲבִירִיו:
(כג) אֲרוֹר מִרְזַח אִמֶּר מִלֶּאךְ יְקֹק אֲרוֹר אֲרוֹר יִשְׁבִּיהַ כִּי לֹא בָאוּ לְעֲזַרְתִּי יְקֹק לְעֲזַרְתִּי יְקֹק בְּגִבּוֹרִים:
(כד) תִּבְרַךְ מְנַשִּׁים יַעַל אֶשֶׁת חֲבֵר הַקִּינִי מְנַשִּׁים בְּאֵהֶל תִּבְרַךְ:
(כה) מֵיָם שָׂאֵל חֶלֶב נִתְּנָה בְּסֹפֶל אֲדִירִים הַקְרִיבָה חֲמָאָה:
(כו) יְדָה לִיִּתֵּד תִּשְׁלַחְנָה וַיִּמְיֵנָה לְהִלְמוֹת עַמְלִים וְהִלְמָה סִיסְרָא מְחַקָּה רִאשׁוֹ וּמְחַצָּה וְחִלְפָה רִקְתּוֹ:
(כז) בֵּין רַגְלֵיהָ כָּרַע נָפֵל שָׁכַב בֵּין רַגְלֵיהָ כָּרַע נָפֵל בְּאֲשֶׁר כָּרַע שָׁם נָפֵל שְׂדוּד:
(כח) בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וַתִּיַּבֵּב אִם סִיסְרָא בְּעַד הָאֶשְׁנָב מְדוּעַ בִּשְׁשׁ רִכְבוֹ לְבֹא מְדוּעַ אֲחָרוֹ פְּעַמֵי מְרַכְבוֹתָיו:
(כט) חֲכָמוֹת שְׂרוֹתֶיהָ תַעֲנִינָה אִף הִיא תִשָּׁיב אֲמָרֶיהָ לָהּ:
(ל) הֲלֹא יִמְצְאוּ יַחֲלָקוּ שְׁלָל רַחֵם רַחֲמֵתִים לְרִאשׁ גִּבֵּר שְׁלָל צְבָעִים לְסִיסְרָא שְׁלָל צְבָעִים רַקְמָה צְבַע רַקְמֵתִים לְצֹאֲרֵי שְׁלָל:
(לא) כֵּן יִאֲבָדוּ כָל אוֹיְבֵיךָ יְקֹק וְאֵהָבִיו כְּצִאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבְרָתוֹ וַתִּשְׁקֹט הָאֶרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה: פ

16. שמות פרשת בשלח פרק טו

(יג) נְחִיתָ בְּחֹסֶדְךָ עִם זֶה גְּאֻלְתָּ נְהַלְתָּ בְּעֲזָרְךָ אֵל נֹה קִדְשֶׁךָ:

תנא דבי אליהו אליהו רבה (איש שלום) פרשה כב

..., יוצאי מצרים מצוה אחת היתה בידן והרבו ממנה מאה מצוות, נתקבצו כולם וישבו באגודה אחת, וכרתו ברית שיעשו גמילות חסדים זה עם זה, וישמרו מילה בבשרם ברית אברהם יצחק ויעקב, שלא יניחו לשון בית יעקב ...

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת סנהדרין פרק י

י קל רחום ה' אלקיך וגו' עד ולא ישכח את ברית אבותיך מלמד שהברית כרותה לשבטים. רבי יודן בר חנן בשם ר' ברכיה אמר הקב"ה לישראל בני אם ראיתם זכות אבות שמטה וזכות אמהות שנתמוטטה לכו והידבקו בחסד מה טעמא [ישעי' נד י] כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה. כי ההרים ימושו זה זכות אבות והגבעות תמוטינה זו זכות אמהות מיכן והילך וחסדי מאתך לא ימוש

17. במדבר ל"ג

וְאִם-לֹא תוֹרִישׁוּ אֶת-יִשְׂבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְהָיָה אֲשֶׁר תּוֹתִירוּ מֵהֶם לְשָׂכִים בְּעֵינֵיכֶם וְלִצְנִיגִם בְּצַדִּיקִם וְצָרְרוּ אֶתְכֶם עַל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ:

18. שופטים פרק ב

(א) וַיַּעַל מִלֶּאךָ יְקֹנֶק מִן הַגִּלְגָל אֶל הַבָּכִים ס וַיֹּאמֶר אֲעֵלָה אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְאָבִיא אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם וְאָמַר לֹא אֶפְר בְּרִיתִי אֶתְכֶם לְעוֹלָם: (ב) וְאַתֶּם לֹא תִכְרְתוּ בְרִית לְיוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת מִזְבַּחֹתֵיהֶם תִּתְצוּן וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלִי מֵהַזֹּאת עֲשִׂיתֶם: (ג) וְגַם אֲמַרְתִּי לֹא אֶגְרֹשׁ אֹתְכֶם מִפְּנֵיכֶם וְהָיוּ לְכֶם לְצַדִּיקִים וְאֵלֵהֶם יִהְיוּ לְכֶם לְמוֹקֵשׁ: (ד) וְהָיָה כִּדְבַר מִלֶּאךָ יְקֹנֶק אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הָעָם אֶת קוֹלָם וַיִּבְכּוּ:

19. מצודת דוד שופטים פרק ה

אם - כאם המיסרת את בנה ליישר דרכו כן אנכי לישראל:

20. מלבי"ם שופטים פרק ה

שקמתי אם בישראל. ימליץ כאילו כבר נשבת ישראל מהיות עם ועתה נולדו מחדש והיא האם היולדת את הגוי כולו:

21. משלי פרק כט

(כג) גֵּאוֹת אָדָם תִּשְׁפִּילֶנּוּ וְשֹׁפֵל רוּחַ יִתְמַךְ כְּבוֹד:

Bamidbar Rabbah 13:3

דָּבָר אַחַר גֵּאוֹת אָדָם תִּשְׁפִּילֶנּוּ, זֶה פְּרֵעָה שְׁנִתְגָּאָה עַל מֹשֶׁה וְאָמַר (שמות ה, ב): מִי ה' אֲשֶׁר אֲשַׁמֵּעַ בְּקוֹלוֹ וְגו', וְהִשְׁפִּילוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (תהלים קלו, טו): וְנִגַּע פְּרֵעָה וְחִילוֹ,

מדרש תנחומא, בשלח י"ב:ח'

וְכֵן סִיּוּרָא בְּמַה שְׁנִתְגָּאָה, בּוּ נִפְרַע מִמֶּנּוּ. וַיִּזְעַק סִיּוּרָא אֶת כָּל רַכְבּוֹ תִּשַׁע מֵאוֹת רַכְבּ בְּרַזֵּל (שופטים ד, יג). לְפִיכָךְ מִשְׁמִיִּם נִלְחָמוּ הַכּוֹכָבִים מִמַּסְלוֹתֵם נִלְחָמוּ עִם סִיּוּרָא (שופטים ה, כ).

22. שמות פרשת בשלח פרק יד

(כ) וַיָּבֵאוּ בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וְהָיָה הָעֵנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיֹּאֲרֶה אֶת הַלְּיָלָה וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלְּיָלָה: (כא) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיִּלְךְ יְקֹנֶק אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קְדִים עֲזָה כָּל הַלְּיָלָה וַיִּשָּׂם אֶת הַיָּם לְחַרְבָּה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם: (כב) וַיָּבֵאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיּוֹם הַהוּא לָהֶם חוֹמָה מִיַּמִּינָם וּמִשְׁמָאלָם: (כג) וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֵאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל סוֹס פְּרֵעָה רַכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל תוֹךְ הַיָּם

23. רמב"ן שמות פרשת בשלח פרק יד

(כא) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיִּלְךְ ה' אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קְדִים וְגו' - הִיא הַרְצוֹן לִפְנֵינוּ יִתְבַרַךְ לִבְקַע הַיָּם בְּרוּחַ קְדִים מִיִּבְשֶׁת שִׁירָא כְּאֵלּוֹ הַרוּחַ הַיָּם הַמַּחְרַבֵּת יָם, ..., כִּי בַעֲבוּר זֶה חֲשָׁבוּ אוֹלֵי הַרוּחַ שֵׁם הַיָּם לְחַרְבָּה, וְלֹא יָד ה' עֲשִׂתָה זֹאת בַּעֲבוּר יִשְׂרָאֵל, אַע"פ שֶׁאֵין הַרוּחַ בּוֹקַעַת הַיָּם לְגַזְרִים לֹא שְׂמוּ לָבָם גַּם לְזֹאת, וְבֵאוּ אַחֲרֵיהֶם מֵרֹב תְּאוֹתָם לְהַרְעָה לָהֶם,

24. רש"י שופטים פרק ד

(ג) לחץ את בני ישראל בחזקה - דרש ר' תנחומא בגידופין וכן הוא אומר חזקו עלי דבריכם:

במדבר רבה י"ב:

(שופטים ד, ג): וְהוּא לָחַץ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחִזְקָה עֲשָׂרִים שָׁנָה, מַה הָיָה סוּפוֹ, לְפִי שֶׁהָיָה מְחַרְפֵּם וּמְגַדְפֵם בְּנַחֲיָצָה, לְכַךְ מֵת מִיָּתֵהּ גְדוּפָה, שְׁמָסְרוּ בְּיַד אֲשֶׁה, ,